ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ενδεικτικές απαντήσεις

ΚΕΙΜΕΝΑ

Atilius Rēgulus, cum Poenos in Africā funderet, ad senātum scripsit mercenarium suum discessisse et **ab eo** desertum esse rus; id senatui publice **curāri** placuit, quoniam Rēgulus aberat. Scipiōnis filiae ex aerario dotem accepērunt, quia nihil illis reliquerat pater. Aequum mehercule erat populum Rōmānum tribūtum Scipiōni conferre, cum a Carthagine **semper** tribūtum ipse exigeret.

……

Porcia, Bruti **uxor**, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandōrum causā poposcit eōque velut forte elapso se vulnerāvit. Clamōre deinde ancillārum in cubiculum vocātus Brutus ad eam obiurgandam vēnit, quod tonsōris praeripuisset officium. Cui secrēto Porcia «non est hoc» inquit «**temerarium** factum meum, sed certissimum indicium **amōris** mei erga te tale consilium molientem.

……

Α1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων: **«Atilius Rēgulus … reliquerat pater»** και **«Porcia, Bruti uxor … praeripuisset officium».**

Μονάδες 20

Απάντηση:

Ο Ατίλιος Ρήγουλος, την εποχή που κατατρόπωνε τους Καρχηδόνιους στην Αφρική, έγραψε στη Σύγκλητο πως ο εργάτης του είχε φύγει και είχε εγκαταλείψει το χωράφι του· η Σύγκλητος αποφάσισε να αναλάβει το κράτος τη φροντίδα του, επειδή ο Ρήγουλος βρισκόταν μακριά. Οι κόρες του Σκιπίωνα προικίστηκαν από το δημόσιο ταμείο, επειδή ο πατέρας τους δεν τις είχε αφήσει τίποτε.

Η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, όταν έμαθε το σχέδιο του άντρα της για τη δολοφονία του Καίσαρα, ζήτησε ένα ξυράφι μανικιουρίστα τάχα για να κόψει τα νύχια της και

αυτοτραυματίστηκε με αυτό, καθώς της γλίστρησε δήθεν τυχαία. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά της από τις κραυγές των υπηρετριών, ήρθε για να τη μαλώσει, επειδή τάχα είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Β1. Για καθεμία από τις προτάσεις της **Στήλης Α** να σημειώσετε το γράμμα της **Στήλης Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Πηγή έμπνευσης του Βεργιλίου αποτελεί ο	α. Ησίοδος. β. Αρχίλοχος. γ. Όμηρος.
2. Οι δύο πιο γνωστοί Ρωμαίοι κωμωδιογράφοι είναι οι	α. Πλαύτος και Τερέντιος. β. Πλαύτος και Τίβουλλος. γ. Πλίνιος και Τερέντιος.
3. Η περίοδος της «ρωμαϊκής ειρήνης» (*pax Romana*) αρχίζει με τον	α. Κικέρωνα. β. Οκταβιανό. γ. Μάρκο Αντώνιο.
4. Στην ιστορική μονογραφία διέπρεψε ο Ρωμαίος ιστορικός	α. Σαλλούστιος Κρίσπος. β. Έννιος. γ. Ιούλιος Καίσαρ.
5. Σύμφωνα με τον Βεργίλιο, την «αιώνια πόλη» ίδρυσε ο	α. Ίουλος. β. Ρωμύλος. γ. Αγχίσης.

Μονάδες 10

Απάντηση:

1. γ
2. α
3. β
4. α
5. β

Β2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της **Στήλης Β.** (Στη **Στήλη Β** δύο λέξεις περισσεύουν).

Φροντιστήρια ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ

Στήλη Α	Στήλη Β
1. dotem	α. αναφορά
2. reliquerat	β. σειρήνα
3. conferre	γ. νυχοκόπτης
4. unguium	δ. επικριτικός
5. secrēto	ε. προδοσία
	στ. δόξα
	ζ. ελλιπής

Μονάδες 10

Απάντηση:

1. ε
2. ζ
3. α
4. γ
5. δ

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

rus: την αιτιατική πτώση, στον άλλο αριθμό
id: τη γενική πτώση, στο θηλυκό γένος, στον άλλο αριθμό
dotem: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
illis: την ονομαστική πτώση, στο ουδέτερο γένος, στον ίδιο αριθμό
Aequum: τους άλλους **δύο** βαθμούς του επιθέτου, στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
populum: την κλητική πτώση, στον ίδιο αριθμό
viri: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
cultellum tonsorium: την αφαιρετική πτώση, στον ίδιο αριθμό
ancillārum: τη δοτική πτώση, στον άλλο αριθμό
certissimum: τον θετικό βαθμό του επιρρήματος
tale consilium: την ονομαστική πτώση, στον άλλο αριθμό

Απάντηση:

senatus

rura

earum
dotium
illa
aequius, aequissimum
populе
virorum
cultello tonsorio
ancillae
certe
talia consilia

Γ2. α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τις **μετοχές** του δεύτερου κειμένου (μονάδες 3). Στη συνέχεια, για καθεμία από τις μετοχές να γράψετε το **απαρέμφατο ενεστώτα**, στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Απάντηση:
elapso - elabi
vocātus - vocari
molientem - moliri

Γ2. β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

scripsit: τη γενική του γερουνδίου
discessisse: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
aberat: τη μετοχή του ενεστώτα, στην ονομαστική ενικού, στο αρσενικό γένος
accepērunt: την αιτιατική στο σουπίνο
conferre: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα, στην ίδια φωνή
exigeret: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου, στην ίδια φωνή
interficiendo: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα, στην ενεργητική φωνή

Φροντιστήρια ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ

vulnerāvit: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού, στην ίδια φωνή

vēnit: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελίκου

Μονάδες 9

Μονάδες 15

Απάντηση:

scribendi

discedamus

absens

acceptum

conferto

exegimus

interficiet

vulnerabatis

venissent

Δ1. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

ab eo: είναι ..... στο .....

curāri: είναι ..... στο .....

semper: είναι ..... στο .....

uxor: είναι ..... στο .....

temerarium: είναι ..... στο .....

amōris: είναι ..... στο .....

Μονάδες 12

Απάντηση:

ab eo: είναι **εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου** στο **desertum esse**

curāri: είναι **τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο** στο **απρόσωπο ρήμα placuit**

semper: είναι **επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου** στο **exigeret**

uxor: είναι **παράθεση** στο **Porcia**

temerarium: είναι **επιθετικός προσδιορισμός** στο **factum**

amōris: είναι **γενική αντικειμενική** στο **indicium**

Φροντιστήρια ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ

Δ1. β. **«cum Poenos in Africā funderet»**: Να αντικαταστήσετε τον προσδιορισμό του τόπου με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων **Roma**, **Athenae**, **Carthago**, ώστε να δηλώνεται η ίδια επιρρηματική σχέση.

Μονάδες 3

Μονάδες 15

Απάντηση:

cum Poenos **Romae** funderet

cum Poenos **Athenis** funderet

cum Poenos **Carthagine** funderet

Δ2. α. «**cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1), τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2). Στη συνέχεια, να συμπτύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή (μονάδες 2).

Μονάδες 7

Απάντηση:

«cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση (καταφατική). (μονάδα 1)

Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο poposcit. (μονάδα 1)

Εισάγεται με τον ιστορικό-διηγηματικό σύνδεσμο cum. (μονάδα 1)

Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί ο ιστορικός cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση αιτίου-αιτιατού ανάμεσα στη χρονική και την κύρια πρόταση· είναι εμφανές το υποκειμενικό στοιχείο που εκφράζει η υποτακτική. Ειδικότερα, με χρόνο υπερσυντέλικο (cognovisset), γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (poposcit: παρακείμενος) και εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν (σύμφωνα με τους κανόνες της ακολουθίας των χρόνων). (μονάδες 2)

Σύμπτυξη: viri sui **consilio** de interficiendo Caesare **cognito** (μονάδες 2)

Δ2. β. **«Brutus ad eam obiurgandam vēnit»**: Να δηλώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με:

α) τελική πρόταση (μονάδες 3)

β) σουπίνο (μονάδες 2)

γ) εμπρόθετη γενική του γερουνδίου (μονάδες 3)

Μονάδες 8

Μονάδες 15

Απάντηση:

α) Brutus **ut eam obiurgaret** vēnit

β) Brutus **eam obiurgatum** vēnit

γ) Brutus **eius obiurgandae causā/gratia** vēnit (υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη)

Φροντιστήρια ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ